

NOLA JARRI JOKOAN ADIMEN MOTA GUZTIAK

Zortzi adimen mota deskribatzen ditu Gardnerrek. Pertsona bakoitzak adimen mota batzuk ditu garatuen eta hauen bidez errazago barneratzen ditu ikasgaiak. Aldiz, eskoletan ohikoa da ikasle denentzat azalpenak ia erabat testuen eta zenbakien bidez ematea. Tolosako Hirukide ikastetxean bederatzi adimen jokoan jarri lantzen dituzte gaiak. Bertara jo dugu metodologia hau praktikatik ezagutzera eta Pello Agirrezabal zuzendariak eta Txaro Etxeberria orientatzaileak egin dizkigute gidari lanak: “Gu, egiten dugunaz bakarrik mintzo gara. Ez gara teorialariak, baina gure eskola, hori primeran ezagutzen dugu”.

Estitxu Eizagirre Kerejeta

@eeizagirre

ARGAZKIAK: DANI BLANCO

Hiru ikastetxe batuta ekin zion bideari Hirukidek duela 13 ikasturte. Kristau Eskolen sarekoa da. Hezkuntza proiektu sendoa sortu nahi izan zuten, mende honetan izango ditugun erronkei erantzuteko baliagarria izango dena. Beraz, adimen emozionalarekin hasi ziren buru-belarri duela 12 urte: “Adimen emozionala da honen guztiaren oinarria eta gakoa. Sentimendu eta emozioen hezkuntza”, azpimarratu digu Etxeberriak. Adimen emozionala 3-12 urteko ikasleekin lantzeko programa oso bat ere sortu zuten eta 2008an Gipuzkoako

Foru Aldundiak argitaratu eta lurraldeko ikastetxe guztietara banatu zuen.

Hurrengo urratsa bizikidetza positiboa lantzea izan zen. Etxeberriak argi du: “Badakigu gatazkak beti izango ditugula. Sinesten badugu ikastetxeetan bizitzarako abileziak irakatsi behar ditugula, gatazkak era egokian, hau da, modu baketsuan eta elkarriketaren bidez konpontzen ikastea benetan da garrantzitsua”.

Hezkuntza proiektuaren hirugarren hanka, duela zazpi urte jarri zuten: ikas-kuntza kooperatiboa.

Azkenik, duela lau urte altxa zuten hiru oinarri hauen gaineko teilatua: askotariko adimenen paradigma. Horretarako, hiru oinarriak sistematizatzea gakoa dela kontatu digu Etxeberriak: “Edozein gauza martxan jartzea oso erraza da ilusio eta inplikazio pixka bat izanez gero. Baina beste kontu bat da horrek benetan funtzionatu dezala, eta ez dadila organigrama batean loreontzia izan. Oinarri hauek asko zaindu behar dira, urtero, ez hasieran bakarrik. Lan handia eskatzen dute baina bueltan jasotzen den emaitza sekulakoa da”.

Eskola benetan guztiontzako izan dadin

Agirrezabalek azaldu du zergatik egin zuten askotariko adimenen paradigma- ren alde: “Ikastetxe guztiok mintzo gara eskola inklusiboaz: eskolan denok tokia eta parte hartzeko modua izatea. Ikasle guztien presentzia eta protagonismoa lortu nahi badugu, ezin dugu jarraitu adimen logiko-matematiko eta linguistikoa soilik –edo gehienbat hori– kontuan izanik. Zeren horrela, zenbait ikasle sistema horretan baztertuta geratzen dira. Nahiz eta beraiek badituzten beste dohain ba-

tzuek, eskolan ez zaie lekuri egiten. Askotariko adimenen helburuetako bat da ikasle horien indarra ere batzea. Eta denok konturatzea indar hauek entrenatu egin daitezkeela, gainera”. Etxeberriak jarraitu du adimenen lanketaz: “Pertsona guztiak ezberdinak gara eta bakoitzak ditu jatorriz adimen batzuk garatuago, eta horrekin atera da bizitzan aurrera. Batez ere adimen linguistiko eta matematikoetan dituzten gabezietan zentratzea baino askoz eraginkorragoa da identifikatzea zer adimenetan den trebeagoa ikasle bakoitza. Helburua ez da bere indargune

diren adimenak soilik garatzea, baizik, horietatik abiatuta gainerako adimenak garatzen saiatzea. Ez ditugu adimen denak neurri berean garatuko, baina bai horietako bakoitza bizitzarako behar dugun gutxieneko mailan. Eta indarguneak bai, hauek benetan garatu behar ditugu, bizitzan aurrera ateratzeko”.

Ulermen proiektuak eta beste

Nola egiten da lantzen ari diren gaia- ren bueltan adimen mota guztiak aktibatze- ko? Etxeberriak azaldu digunez, besteak beste ulermen proiektuak era-

biltzen dituzte: “Kontua ez da kontzeptu bat ikastea. Hori guztia jada interneten dago. Kontua, zenbait gauzez jabetzea da”. Unibertsoaren gaia jarri du adibide: “Helburua ez da zenbat planeta dau-den eta zein izen duten ikastea, baizik zein diren diharduten indarrak, nola funtzionatzen duen unibertsoak. Zer-gatik gauden oraindik hemen zutik”. Ume bakoitza bide ezberdinetatik iri-tsiko da kontzeptu horiek barneratze-ra. “Irakasleok gaia antolatzerakoan, prestatu behar ditugu adimen ezberdi-nak jokoan jartzen dituzten ekintzak, ariketak... Ikasle bat gehiago iritsiko da koreografia baten bidez edo bertso bat kantatuz, beste ikasle bat eskema bat begiratzuz... Denetatik programatu behar dugu”. Batzuetan ikasle denek egingo dituzte ariketa denak, nahiz ikasle ba-koitzari gehiago lagunduko dion ariketa mota batek. Beste batzutan, ikaskuntza paisaiak izeneko metodologia diseina-tuko dute: helburu berera iristeko bide ezberdinak marrazten ditu irakasleak, ekintza eta ariketa ezberdinen bidez, eta ikaslea joaten da aukerak egiten. Uni-bertsoaren adibidera itzulita, ikasleek irakurri dezakete unibertsoari buruzko testu bat (hori adimen linguistikoa litza-teke), baina patiora ere jo dezakete, eta ikasle bat eguzkia izan erdian jarrita, eta besteak planetak bere inguruan buel-tak emanaz (adimen kinesikoa landuz). “Horrela ulertu dezakete umeez urru-nen dagoen planetak denbora gehiago pasatzen duela buelta ematen. Beste batek musika bidez hobe barneratuko du...” amaitu du Etxeberriak.

Irakasleentzat, adimen bakoitzaren-tzako lanketak prestatzeko oso erabil-garri da Monserrat ikastetxeak sortuta-ko tresna kaxa. Ez alferrik, Bartzelonako Monserrat da erreferentzia nagusieta-ko bat askotariko adimenen lanketan. Tresna kaxan aurkituko ditu irakasleak, adimen bakoitzeko egin daitezkeen ari-keta eta dinamikak. “Joera dugu adimen linguistikoa soilik testuak irakurriz lan-tzekoa. Baina beste aukera bat da poesia errezipitatzea, bertso bat egitea, txisteak kontatzea... Tresna kaxa oso ona da, ira-kasleoi baliabideak emateaz gain, burua irekitzen laguntzen digulako”.

Beheko argazkietan, Tolosako Hirukide ikastetxeko Pello Agirrezabal zuzendaria eta Txaro Etxeberria orientatzailea.

Gizartea aldatuko duten pertsonak

Agirrezabalek ikastetxearen helburua adierazi du: “Etorkizunean gizartea aldatzeko gai izango diren pertsonak sortu nahi ditugu. Horretarako, eraldatzeko entrenatuta egon behar gara”. Eraldaketa soziala lantzeko egiten dituzten hainbat ekimen azaldu dizkigu: “Adibidez, hirugarren ziklokoek detektatu zuten zer gustatuko litzaiekeen aldatzea: eskola ondoko litxarrerria denda baten ingurua erabat zikin egon ohi zen eta hori aldatzeko proiektua landu zuten. Beste ikastetxeetara ere joan behar izan zuten asmoa zabaltzera. Udalarekin harremanetan jarri ziren eta hark finantzatu zizkien pegatinak. Igande batean kalea garbitzen aritu ziren sortzen zen zaborraz kontzientziatzeko...”. Ikasi ahala gizarteari zerbitzua eskaintzea bilatzen dutela gaineratu du Etxeberriak: “Esaterako, LHko 3. mailatik aurrera bitartekari zerbitzua erabil dezakete, gatazka izan duten bi kideak euren kasa moldatzeko gai ez direnetan. Bitartekariak (LHko 6. eta 6. mailakoak) ez du euren arazoa konpondu behar, bien arteko komunikazioa eraikitzen lagundu baizik. Horretarako metodologia oso bat dago eta bitartekariak 16 orduko formazioa jasotzen dute”.

Zerbitzuez ari garela, bi ikasle sartu dira zuzendariaren gelan pozik eta ahots biziz kontatu dute argazkilari batek euren erakusketa aldizkari batean aterako duelako. Agirrezabalek azaldu du: “Eurek proposatu zuten beren marrazkiekin erakusketa egin nahi zutela. Astebetez dago pasilloan ikusgai, eta jolas garaian ordu-laurdenez eta eskola bukatutakoan beste ordu-laurdenez, beraien arduratu behar dute bertan egon eta azalpenak emateaz”.

ADIMENAK, PLURALEAN

Howard Gardnerrek 8 adimen deskribatu zituen. Egun, adimen gehiagoz ere ez hitz egiten da (jarraian zerrendatutakoez gain, **pedagogikoaz** eta **digitalaz**, esaterako). [Gardnerrek eta bere teoriak jakiteko, *Hik Hasi* aldizkari 51. eta 52. aleetara jotzea gomendatzen dizugu].

✓ **Hizkuntzetarako**: Ideiak eta sentimenduak ahoz eta idatziz adierazteko gaitasuna. Hizkuntzaren bidez komunikatzeko eta informazioa lortzeko gaitasuna.

✓ **Musikala**: Musika formak hauteman, bereizi, eraldatu eta adierazteko gaitasuna. Erritmoak, tonuak, melodiak... antze-man eta erabiltzeko trebetasuna.

✓ **Ikus-espaziala**: Irudien bidez pentsatzeko eta ideiak grafikoki jartzeko trebetzia, sistema sinbolikoak erabiliz. Espazio antolakuntza irudikatze eta eraldatzeko gaitasuna.

✓ **Naturarekikoa**: Natur mundua, bizia, landareak, animaliak... ulertzeko trebetzia. Behaketak, hipotesiak, sailkapenak, ondorioak... erabiltzeko gaitasuna. Ingarugiroa zaintzearen garrantzia ulertzeko gaitasuna.

✓ **Pertsonen artekoa**: Besteak ulertzeko eta beraiekin elkarreragiteko gaitasuna. Pertsonen nahiak, asmoak, motibazioak... antzemateko eta ulertzeko gaitasuna. Lankidetzan aritzeko trebetasuna.

✓ **Norberarekikoa**: Nork bere burua, bere indarrak eta ahuleziak ulertzeko gai-

tasuna. Barneko sentimenduak, pentsamenduak... antzemateko, hausnartzeko eta kudeatzeko trebetasuna.

✓ **Kinesikoa**: Gorputzaren bidez ideiak eta sentimenduak adierazteko gaitasuna. Gorputza eta zentzu-organoen bidez informazioa jasotzeko trebetzia.

✓ **Logiko-matematikoa**: Operazio matematikoak, problemak, hipotesiak, ondorioak, argudioak... prozesatzeko trebetasuna. Pentsamendu logikoa erabiliz, patroia abstraktu eta konplexuen arteko harremanak antzemateko gaitasuna.

Hirukide ikastetxean adimen **espirituala** ere lantzen dute (batzuek **transzendental** edo **existentziala** deitua). Etxeberriak zehaztu duenez, “ez da erlijio kontua. Berdin dio ikasle batek erlijio bat edo bestea praktikatzan duen, edo batere ez. Adimen espiritual hori denok daukagu. Bizitzaren aurrean planteatzen ditugun galderak dira: zer egiten dut nik hemen? Zertarako jaio gara? Zer gertatzen da heriotzaren ondoren? Bakoitzak emango dio bere erantzuna”. Agirrezabalek zera gehitu du: “Adimen transzendentalarekin lotua dago, baita ere, egunero ko hainbat momentutan gozatzeko gai izatea eta gozamen horretaz jabetzea. Esaterako, artelan baten aurrean jarri, gainerakotik deskonektatu eta miretsita egoteko gai izatea”.

Hezkuntza gelako hormetatik ateratzeko ez dela diseinuzko eraikin garestirik behar azaldu digute, pasilloan lau-hankan dabiltzan ikasleen artetik pasa eta baratze bertikal bihurtutako

eskaileretan behera aterantz lagundu diguten bitartean: “Teilatua ez gainerako espazio denak baliatzen ditugu. Guk ez badugu irudimenik erabiltzen, nola eskatuko diegu ikasleei?”. ■

Beasaingo Ikastola
HERRI ONURAKO KOOPERATIBA

**EREITEN
DEN BIZIA**

**Adi bizitzetik adimena
nor izatetik aniztasuna.**

Beasaingo Ikastola: izateko sortu eta sortzeko izan.

BERRITZAILEA. ELEANITZA. EUSKALDUNA ETA GERTU-GERTUKOA

Urbialde 2. Beasain · ☎ 943 889 617 · www.beasaingoikastola.eus · beasain@ikastola.eus

